

VI Światowy Kongres Polonistów
Polonistyka na początku XXI wieku.
Diagnozy. Koncepcje. Perspektywy.
Katowice 22-25 czerwca 2016

OBRADY PLENARNE

22.06, środa, 12.30-14.00

- Michał Paweł Markowski: *Polonistyka: poznanie i terapia*
- Włodzimierz Bolecki: *Polonistyka cyfrowa – wyzwanie XXI wieku*
- Arent van Nieukerken: *Perspektywy polonistyki w ramach studiów (mniej lub bardziej) „regionalnych”*. *Literatura polska a krytyka postkolonialna*
- Hélène Włodarczyk: *O potrzebie wiedzy o języku polskim kompatybilnej z wiedzą o innych językach narodowych*

25.06., sobota, 15.00-16.30

- Marek Tomaszewski: *Jak i po co prowadzić zajęcia z literatury polskiej? Kilka refleksji na temat polonistycznych doświadczeń na uniwersytetach francuskich na początku XXI wieku*
- Henryk Siewierski: *Polonistyka transatlantycka - szanse i wyzwania*
- Anna Dąbrowska: *Polskie polonistyki. Próba diagnozy*
- Michał Masłowski: *Partykularne i uniwersalne w literaturach narodowych*
- Ewa Kosowska: *Filologia. Cena autonomii*

PANELE

Panel I: Między dyscyplinowym profesjonalizmem a nową humanistyką: casus współczesnej teorii

22.06., środa, 16.15-18.15

Prowadzenie: prof. dr hab. Ryszard Nycz (Uniwersytet Jagielloński, Kraków), prof. dr Luigi Marinelli (Université 'La Sapienza', Rzym, Włochy)

Uczestnicy: prof. dr hab. Adam Dziadek (Uniwersytet Śląski, Katowice), prof. dr hab. Michał Paweł Markowski (The University of Illinois at Chicago, USA; Uniwersytet Jagielloński, Kraków), prof. dr hab. Danuta Ulicka (Uniwersytet Warszawski), prof. dr hab. Marek Zaleski (Instytut Badań Literackich PAN, Warszawa)

Diagnoza. W XX wieku (aż do lat 70.) rozwój refleksji teoretycznej wyznaczały ogólne paradygmaty oraz ich zmiany czy rywalizacje. W l. 80. i 90. tę funkcję przejęły nowe teorie, rozwijane w ramach dotychczasowych dyscyplin (jak teoria feministyczna czy postkolonialna), bądź nowe dyscypliny, wpisujące się w istniejący podział wiedzy humanistycznej (jak kulturoznawstwo, medioznawstwo czy kognitywistyka). W ostatnim ćwierćwieczu mamy do czynienia z nową sytuacją, charakteryzującą się pogłębiającymi się wewnętrznymi podziałami bądź nawet rozłamem czy dezintegracją.

Po jednej stronie sytuują się dążenia do podtrzymania dotychczasowej formuły badawczej, metodologicznej i przedmiotowej w ramach poszczególnych dyscyplin, bądź odnawiania ich tradycyjnych postaci (nowa filologia, neostrukturalizm, współczesna hermeneutyka itp.), po drugiej zaś znajduje się rozmnażająca się szybko wiązka „studiów” (pamięciowe, wizualne, dźwiękowe...) i „zwrotów” (performatywny, topograficzny, posthumanistyczny, afektywny...), uprawianych już nawet nie na pograniczach dyscyplin dotychczasowych, lecz poza ich granicami. Są to często orientacje i style badawcze (nota bene: już raczej nie określające się jako „teorie”) nie tylko nie mieszczące się w dyscyplinowych ramach, ale nierzadko przez owe dyscypliny zwalczane jako „nienaukowe” czy nawet wykluczane z grona „pełnoprawnych” kierunków badawczych (taki jest np. status studiów wizualnych wg historyków sztuki czy studiów nad dźwiękiem wg muzykologów). Wstępne problemy/pytania: Czy ta diagnoza opisuje (choćby w karykaturalnym skrócie) stan rzeczy, czy rozmija się z innymi, może dominującymi, opiniami? A jeśli opisuje, to czy sytuacja ta stanowi zagrożenie, wyzwanie czy wyzwolenie dla refleksji teoretycznej? Czy teoria literatury (już nie tylko pięknej) może lub powinna dalej trzymać się swych przedmiotowych granic? Czy teoria (w nowoczesnym rozumieniu – a praktycznie nie ma innego) ma dalej rację bytu? Czy nowe zaciekawienia teoretyczne i „nowe słowniki” są szansą innowacyjności czy ryzykiem amatorszczyzny? Czy dążenia do „redyscyplinizacji” oznaczają powrót do nowoczesnych paradygmatów badawczych czy raczej zwiastują rekonfigurację pola wiedzy humanistycznej? Czy konfrontacja dwu polonistyk (krajowej i zagranicznej) z tymi zagadnieniami ujawnia (lub nie) jakieś istotne różnice (strategiczne, praktyczne) między nimi? Czym ma/powinna być dziś teoria w humanistyce? I czym ma/powinna być dziś humanistyka?

Panel II: Historia literatury czy historie literatury? Dzieje literatury polskiej w kontekście porównawczym

23.06., czwartek, 9.30-11.30

Prowadzenie: prof. dr hab. Grażyna Borkowska (Instytut Badań Literackich PAN, Warszawa), prof. dr Bożena Schallcross (University of Chicago, USA)

Uczestnicy: prof. dr hab. Marysia Bracka (Uniwersytet im. Tarasa Szewczenki, Kijów, Ukraina), dr hab. Filip Mazurkiewicz (Uniwersytet Śląski, Katowice), prof. dr Joanna Niżyńska (Indiana University, Bloomington, USA), prof. dr Tokimasa Sekiguchi (tłumacz literatury polskiej, Tokio, Japonia), prof. dr hab. Andrzej Skrendo (Uniwersytet Szczeciński), prof. dr Tamara Trojanowska (University of Toronto, Kanada), prof. dr Maria Zadencka (Stockholm University, Sztokholm, Szwecja)

Zakres namysłu badawczego obejmuje następujące pytania i hasła problemowe:

1. Status historii literatury w dydaktyce polskiej (szkolnej i akademickiej) oraz innojęzycznej (ze szczególnym uwzględnieniem wydziałów slawistycznych i polonistycznych); w jakim stopniu obowiązuje (tu i tam) porządek historycznoliteracki; jak układają się proporcje między nauczaniem literatury dawnej i literatury nowej (nowszej); co to znaczy literatura dawna i współczesna; kiedy zaczyna się współczesność. Jakie rozwiązania są preferowane? Od czego zależą?
2. Czy periodyzacja polskiej literatury sprawdza się w dydaktyce prowadzonej poza Polską? Czy sygnalizuje się lub realizuje jakieś korekty? Jeśli tak, to jakie? Czy istnieje potrzeba innego uporządkowania tego obszaru?
3. Czy historycznoliteracki punkt widzenia wymusza określony sposób rozumienia tekstów, tożsamy np. z rekonstrukcją intencji autorskiej, prawideł epoki, kontekstu polityczno-kulturowego? W jakim stopniu wiedza pozaliteracka wykorzystywana jest przy nauczaniu historii literatury polskiej prowadzonym zagranicą? Czy ten sposób nauczania natrafia na barierę niezrozumienia? Czy i jak wprowadzać wiedzę kontekstową?
4. Jak historia literatury koegzystuje z nowoczesnymi metodologiami literackimi? Które z nich cieszą się największym „wzięciem”? Jak ten proces przebiega w Polsce (dydaktyka, badania), a jak poza Polską? O jakich podobieństwach i różnicach możemy mówić? Od czego zależą jedne i drugie – od tradycji narodowych, „ducha czasu”, nośności interpretacyjnej nowych kierunków, mody? Czy pojawiły się nowe ujęcia procesu historycznoliterackiego, historii literatury?
5. W jakim stopniu nauczanie historii literatury polskiej zagranicą wykorzystuje studia porównawcze odsyłające do tekstów konkretnej kultury (kultury kraju prowadzącego studia slawistyczne/polonistyczne)?
6. Czy sytuacja studiów polonistycznych (i ich aspektu historycznoliterackiego) w krajach wchodzących niegdyś w skład I Rzeczypospolitej i traktujących część literatury polskiej (np. dzieła Niemcewicza, Mickiewicza, Krasińskiego) jak literaturę własną, stwarza sytuację szczególną – z jednej strony, (dydaktycznie, poznawczo) prostszą, odwołującą się do wspólnego obszaru historycznego, z drugiej –

trudniejszą, opartą na radykalnie różnej interpretacji historii i pamięci historycznej? Czy ten problem jest dostrzegany na Litwie, Białorusi, Ukrainie? Jeśli tak, jak jest rozwiązywany? Czy nowe metodologie, np. postkolonializm, ułatwiają wypracowanie akceptowalnej dla obu stron interpretacji, czy przeciwnie – utrudniają ją? Czy ustalenia historyków literatury, tych pracujących w Polsce i tych działających za granicą, różnią się w ocenie kwestii spornych, np. wkładu kultury szlacheckiej w rozwój polskiej kultury narodowej?

7. Jak ujęcie historycznoliterackie funkcjonuje w badaniach polonistycznych i w dydaktyce pozaeuropejskiej, np. azjatyckiej (japońskiej)? Czy radykalna różnica kulturowa „przekłada się” na postrzeganie historii literatury (polskiej)?

Panel III: Literatura polska w świecie

24.06., piątek, 9.30-11.30

Prowadzenie: dr hab. prof. UŚ Romuald Cudak (Uniwersytet Śląski, Katowice), prof. dr Zhao Gang (Beijing Foreign Studies University, Pekin, Chiny)

Uczestnicy: prof. dr hab. Bogusław Bakuła (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), prof. dr Constantin Geambasu (Uniwersytet w Bukareszcie, Rumunia), prof. dr hab. Margreta Grigorova (Uniwersytet św. św. Cyryla i Metodego, Wielkie Tyrnowo, Bułgaria), prof. dr Michał Mikoś (Uniwersytet w Wisconsin-Milwaukee, USA), prof. dr Małgorzata A. Packalén Parkman (Uniwersytet w Uppsali, Szwecja)

Kiedy w sformułowanym temacie panelu będziemy akcentować przede wszystkim sytuację „światowości” literatury polskiej, jako obszar namysłu można wskazać trzy kręgi zagadnień. W wymiarze pierwszym „światowość” to każdy fakt obecności literatury poza obiegiem krajowym. Interesujące są zatem rejestracje i opisy sytuacji, form oraz sposobów obecności literatury polskiej wśród konkretnych zagranicznych publiczności. Szczególną uwagą należy obdarzyć te obecności, które mają charakter wyjątkowych zdarzeń i osobliwości, szczególnego poruszenia w przedmiocie, czegoś, co dokumentuje status literatury polskiej jako „bywalca” w danym kręgu kulturowym. Jako przykłady fenomenów godnych tej nazwy można wskazać zagraniczne antologie, wybory, monografie, syntezy, opracowania, odczytania i interpretacje – zwłaszcza te, które jawnie przeczą standardowym i kanonicznym (czytaj: narodowym) lekturom, a wychodząc poza obieg stricte literacki – adaptacje, przyswojenia i oswojenia (się), mody i popularności, interioryzacje literatury polskiej w obszarze pozaliterackich zachowań i sytuacji kulturowych. Ów obszar przygód recepcyjnych literatury można uzupełnić wpływami i oddziaływaniami na literaturę danego kręgu kulturowego lub ostrożniej mówiąc – korespondencjami, paralelami i wspólnotami, które mogła inspirować literatura polska.

Przedmiotem refleksji można uczynić również te zagadnienia, które wiążą się z faktem, że literatura polska jest częścią literatury światowej. Tutaj korespondencje, paralele, dialogi kulturowe i wspólnoty stają się przedmiotem namysłu komparatystycznego, a „światowość” może być rozumiana jako aktywne uczestnictwo literatury polskiej w literaturze światowej. Wspólnota idei, motywów, konwencji literatury światowej i literatury polskiej, udział w ich tworzeniu to przykładowe problemy panelu.

Literatura polska w świecie to także ta połącz literatury polskiej, która jest tworzona poza granicami kraju, zwłaszcza zaś współczesny segment jej historii. Sprawa statusu tej literatury, specyfiki, tożsamości, identyfikacji kulturowej, inter- i transkulturowości to przykładowo wybrane jej oblicza.

Panel IV: Etnolingwistyka ponad granicami

22.06., środa, 16.15-18.15

Prowadzenie: prof. dr hab. Jerzy Bartmiński (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin), prof. Swietłana Tołstaja (Moskwa)

Uczestnicy: dr Aleksy Judin (Uniwersytet w Gandawie, Ghent, Belgia), dr Joerg Zinken (Uniwersytet w Mannheim, Niemcy), prof. dr hab. Wojciech Chlebda (Uniwersytet Opolski), prof. dr hab. Tadeusz Zgółka (Uniwersytet Adama Mickiewicza, Poznań)

1. Panel ma przybliżyć uczestnikom Kongresu problematykę etnolingwistyki (zwanej lingwistyką kulturową lub antropologiczno-kulturową) i problemy, którymi się ta młoda, rozwojowa subdyscyplina zajmuje. Nasz język świadczy o nas, buduje naszą tożsamość kulturową, indywidualną i zbiorową. W etnolingwistyce chodzi o takie traktowanie języka, które prowadzi do poznania człowieka mówiącego tym językiem, do poznania jego widzenia rzeczywistości i jego mentalności. Jest to pytanie o obraz (wizję) świata kształtowanego, utrwalonego i przekazywanego poprzez język. Dlaczego w języku polskim funkcjonuje specyficzna kategoria męskoosobowości? O czym świadczą bezosobowe konstrukcje składniowe typu *mówi się, mówiono, jak słychać, wydaje się*? Jakie ciągi skojarzeń (konotacje) towarzyszą nazwom narodowości: Żyd/Izraelczyk, Polak/Lach, Rusin/Ukrainiec itp. Czy potrafimy porozumieć się poprzez granice języka, poprzez bariery komunikacyjne, jakie stwarza ideologia, polityka, także tradycja kulturowa?
2. Tego typu pytania podejmuje aktualnie etnolingwistyka polska, zwłaszcza ta uprawiana w Lublinie w kręgu rocznika „Etnolingwistyka” (od roku 1988)”, która nawiązuje do prac Bronisława Malinowskiego, Kazimierza Moszyńskiego, Anny Wierzbickiej, do prac klasyków amerykańskich (Edwarda Sapira i Benjamina L. Whorfa), niemieckich (Wilhelma Humboldta) i rosyjskich (Władimira Toporowa, Nikity i Swietłany Tołstojów). Została ona określona mianem etnolingwistyki kognitywnej i stała się przedmiotem międzynarodowej dyskusji, udokumentowanej wydaniem w Londynie w roku 2013 tomem pt. *The Linguistic Worldview. Ethnolinguistics, Cognition, and Culture*, red. Adam Głaz, David S. Danaher, Przemysław Łozowski (wydawnictwo Versita), w którym o polskiej etnolingwistyce pisze 24 autorów.

3. Prezentacja etnolingwistyki uprawianej w Polsce w kręgu rocznika „Etnolingwistyka” będzie tylko punktem wyjścia rozmowy, która będzie mieć zasięg szerszy, obejmie kwestie nie tylko językowego obrazu świata i leżących u jego podstaw systemów wartości, profilowania wyobrażeń o świecie i człowieku, różnych punktów widzenia i możliwości / niemożności ich pogodzenia. Równocześnie paneliści spróbują pokazać, że badania etnolingwistyczne pozwalają znaleźć wspólne tematy, nawiązać szeroką współpracę międzynarodową, pomagają diagnozować źródła nieporozumień i barier w komunikacji społecznej i osiągać porozumienie poprzez granice państwowe, narodowe i kulturowe. Porównawcze badania interkulturowe kluczowych pojęć, takich jak DOM, PRACA, HONOR/GODNOŚĆ, EUROPA, WOLNOŚĆ są rozwijane w ramach międzynarodowego konwersatorium EUROJOS. Szczególnie godna uwagi jest rozwijająca się na gruncie etnolingwistyki dobra współpraca polsko-rosyjska.
4. W dyskusji panelowej proponuje się nieco uwagi poświęcić stereotypom narodowym, które mogą (ale nie muszą) wywierać negatywny wpływ na jakość wzajemnych relacji. Warto postawić pytanie o to, jak można neutralizować paraliżujące działanie negatywnych stereotypów? Jaką rolę w tym zakresie mogą odegrać badania naukowe o ukierunkowaniu porównawczym (np. różne heterostereotypy Polaka w różnych krajach)? Co może dać operująca ironią groteska, parodia, literatura piękna, sztuka, film? Jakie podejmować zabiegi edukacyjne – wymiana młodzieży? wspólne projekty sportowe, kulturalne, naukowe?

Panel V: Języki regionalne i mniejszościowe: implikacje polityczne – kodyfikacja – aspekty strukturalne

23.06., czwartek, 9.30-11.30

Prowadzenie: prof. dr Gerd Hentschel (Oldenburg-Universität, Niemcy), prof. dr Motoki Nomachi (University of Hokkaido, Sapporo, Japonia)

Uczestnicy: Prof. Roland Marti (Universität des Saarlandes, Saarbrücken, Niemcy), dr hab. Ewa Michna (Uniwersytet Jagielloński, Kraków), dr hab. Tomasz Wicherkiewicz (Uniwersytet Adama Mickiewicza, Poznań)

Od końca XX wieku rośnie świadomość dotycząca malejącej liczby języków na świecie. Winą za ten stan rzeczy obarcza się głównie proces globalizacji. Jednocześnie w Europie zdaje się rozwijać odwrotny trend. Otóż w ramach politycznych ruchów zjednoczeniowych coraz więcej uwagi poświęca się dziś małym językom, zwłaszcza językom mniejszości narodowych i językom regionalnym. I szczególnie dzięki temu, że wśród tych ostatnich nie brak takich wariantów językowych (tzw. lektów), które zostały już uznane za języki mniejszości narodowych lub języki regionalne i takich, które do tego dążą – choć jeszcze przed paroma dziesięcioleciem powszechnie lub tylko w niektórych krajach postrzegane były wyłącznie jako dialekty – wydaje się, że liczba języków przynajmniej w Europie powiększa się. Zjawisko to jest, oczywiście, związane z procesem regionalizacji. Jako przykład posłużyć może tu język dolnoniemiecki i kaszubski – dziś oficjalnie uznawane za języki regionalne – oraz mowa Ślązaków ubiegająca się o przyznanie jej statusu języka regionalnego. Inicjatywę

tę popiera wielu przedstawiciele polityki, nauki i społeczeństwa, choć liczba jej przeciwników nie jest mała, nawet na Śląsku.

Pomimo że globalizacja i regionalizacja (nie tylko biorąc pod uwagę zmiany językowe nimi wywołane) są jakoby przeciwstawnymi trendami, mogą – chcąc nie chcąc – mieć takie same konsekwencje, a mianowicie osłabienie skutków o wiele starszego zjawiska w Europie, tzn. unarodowienia w znaczeniu powstawania i kształtowania się państw narodowych wraz z ich językami państwowymi lub „narodowymi”. Już sam ten proces przyczynił się do wyraźnego zmniejszenia różnorodności językowej w Europie. Z jednej strony zanikowi uległy niektóre języki mniejszości narodowych, a z drugiej – stare rdzenne dialekty ustąpiły miejsca językom państwowym. Ten ostatni fenomen miał odmienny przebieg w różnych krajach. Różny był też jego zakres.

Zasadniczo można więc mówić o istnieniu sytuacji potencjalnego politycznego konfliktu pomiędzy regionalizacją i językami regionalnymi oraz językami mniejszości narodowych z jednej strony, a państwami narodowymi, ich językami urzędowymi lub narodowymi z drugiej. Konflikty takie mogą mieć jednak różnorodny charakter. Uzyskanie przez język dolnoniemiecki statusu języka regionalnego nie wywołuje żadnych napięć politycznych. Dyskusja dotyczy tylko finansowania konkretnych działań na rzecz wspierania tego języka. Inna sytuacja panuje jednak w Hiszpanii, w której dążenia separatystyczne Katalonii nadają polityczny wymiar dyskusjom na temat innych języków regionalnych (np. w Galicji) i w ten sposób utrudniają je. Śledząc polityczny dialog prowadzony w ostatnich latach w Polsce na temat dialektu śląskiego, można mieć czasami wrażenie, że przypomina on ten znany z Hiszpanii, co oczywiście wiąże się z historią Śląska, począwszy od średniowiecza. Znacznie mniej emocji w demokratycznej Polsce wzbudziło natomiast uznanie kaszubskiego za (jedyne jak dotąd w tym kraju) język regionalny. Jak jest tego tło i jakie są tego przyczyny?

Polityczny aspekt stosunku regionu i jego języka lub mowy mieszkańców jakiegoś regionu do narodu i języka narodowego jest ważny, a w niektórych częściach Europy nawet urasta do najważniejszego. Inne problemy mają jakby wewnętrzny charakter, dotyczą bowiem mówiących językami mniejszości narodowych lub językami regionalnymi. Dużym problemem okazuje się szczególnie kodyfikacja języków regionalnych i związane z tym dążenie do osiągnięcia określonego stopnia jej złożoności (tzw. *Ausbau* wg terminologii Heinza Klossa). Grupy posługujące się gwarami małych języków (lektów) postrzegają jednolitą, wprowadzoną odgórnie kodyfikację często jako coś nienaturalnego, obcego. Takie problemy z akceptacją dotyczą przykładowo języka retoromańskiego w Szwajcarii w ogólnej kodyfikacji tzw. *Rumantsch Grischun*, podobnie zresztą jak skodyfikowanych wariantów górno- i dolnołużyckiego. Poza tym w kontekstach dwujęzycznych dobrze znane jest zjawisko polegające na tym, że jeśli jakaś grupa językowa posługuje się dwoma językami (lektami), między którymi panuje komunikatywno-funkcjonalna symetria, to taki układ bilingwalny (tzw. bilingwalizm) jest niestabilny w czasie. Natomiast dyglosja, czyli sytuacja dwujęzyczności, w której to w sposób asymetrycznie-komplementarny jeden z języków używany jest w kontekstach oficjalnych, a drugi w rodzinno-nieformalnych może przez całe stulecia pozostawać niezmienna. Głównie w odniesieniu do języków regionalnych, których podstawę gwarową należy postrzegać jako część większego kontinuum dialektalnego, można postawić dwa zasadnicze pytania. Po pierwsze, jaki stopień (złożoności) powinna osiągnąć tzw. *ausbauizacja*? A po drugie, jaki zasięg terytorialny ma mieć owa kodyfikacja? Inaczej mówiąc, czy korzystniejsza byłaby jedna kompleksowa kodyfikacja i z pełnym *ausbau*, czy może kilka kodyfikacji obejmujących swym zasięgiem mniejsze tereny wchodzące w skład większego regionu (por. różne regionalne warianty kodyfikacji retoromańskiego) z

ograniczonym *ausbau* albo rezygnacja z kodyfikacji, jak i z *ausbau*. W tym miejscu należałoby zadać kolejne ważne pytanie, tym razem dotyczące roli szkół w tym procesie: czy powinno się w nich uczyć w konkretnym lekcie, z wykorzystaniem podręczników w nim napisanych, czy tylko o lekcie.

Na koniec jeszcze krótko wypada zwrócić uwagę na aspekt językowo-strukturalny. Otóż ten sprowadza się do tego, że „zewnątrzny świat” na podstawie porównania strukturalnego dwóch wariantów językowych A i B oczekuje od językoznawców odpowiedzi na pytanie, czy A i B są różnymi językami, czy może B jest dialektem A. W przypadku, gdy A, a dokładniej, różne „bezsporne” dialekty A i lekt B sąsiadują w kontinuum dialektalnym, debaty takie okazują się często tylko pozorne. W takich sytuacjach językoznawstwo nie może rozstrzygać „dychotomicznie”. Jedyne co może zrobić, to określić stopień różnic strukturalnych pomiędzy A i B, aby w najlepszym wypadku służyć pomocą w rozstrzygnięciach – ostatecznie natury politycznej – dotyczących uznania jakiegoś lektu za język regionalny.

Panel VI: Polonistyka, komparatystyka, transkulturowość. Filologia jako obszar nadziei

22.06., środa, 16.15-18.15

Prowadzenie: prof. dr hab. Ryszard Koziółek (Uniwersytet Śląski, Katowice), Tokimasa Sekiguchi (tłumacz literatury polskiej, Tokio, Japonia)

Uczestnicy: prof. dr Hans-Christian Trepte (Uniwersytet w Lipsku, Niemcy), prof. dr hab. Brigitte Gautier (Uniwersytet Lille III, Francja), prof. dr hab. Ewa Kosowska (Uniwersytet Śląski, Katowice), prof. dr hab. Krzysztof Kłosiński (Uniwersytet Śląski, Katowice).

Wychodząc z założenia, że współczesne życie kształtują różne kultury, będziemy się starać zadać istotne pytania o interdyscyplinarny charakter (po)nowoczesnej polonistyki. Komparatystyka, o jakiej myślimy, jest odpowiedzią na „kryzys” dyscyplin humanistycznych i – ujmując rzecz szerzej – kryzys pewnego sposobu organizacji świata, jaki odczuwamy powszechnie. Zadanie „komparatystyki” wywodziśmy z greckiego *synkrisis* (od czasownika *krino*, „rozróżniać”), a zatem jej praca polega na nasłuchiowaniu, dialogowaniu i znajdowaniu dróg do zamieszkiwania wielu kultur, nie tylko kultury rodzimej. Owo „nasłuchiwanie” właściwe interdyscyplinarności bada nie tyle trwanie, co powstawanie i zanikanie znaczeń, jest rozmową z tym, co minione, po to, aby próbować skonstruować z tych różnorodnych fragmentów inny, doskonalszy model wspólnego bycia.

Transkulturowość byłaby więc wynikiem spojrzenia pozasystemowego, przekraczającego granice dyscyplin charakterystycznych dla klasycznego ideału wiedzy i edukacji kształtującego uniwersytet. To, co nazywamy „spojrzeniem pozasystemowym”, Jeffrey Schnapp nazywa „scrupulous attention to the particularity and materiality of each and every medium and to the signifying and symbolizing constraints and possibilities that attach to that medium” (J. Schnapp, *Art/Lit: or, when a Pipe Is Only a Pipe*, w: *Profession*, MLA, 1998, s. 38-50).

Oznacza to, że teksty literackie i filologię jako badającą je dyscyplinę nauki pojmujemy jako rozważania służące nie tylko samej dyscyplinie, ale przede wszystkim naszemu społecznemu

byciu-razem. To, co właściwe jednemu językowi i jednej kulturze, tworzy swoistą wiedzę „lokalną”, ale bez wątpienia, przetwarzając wątki i motywy innych kultur i literatur, kreuje wiedzę daleką od lokalności. Coraz ciekawsze badania na pograniczu literaturoznawstwa i nauk biologicznych (np. prowadzone w kręgu *animal studies*) dowodzą, że owa de-lokalizacja filologii musi objąć nie tylko języki inne niż macierzysty, lecz także byty inne niż sam człowiek.

W tej sytuacji przychylamy się do tez Wenera Hamachera, iż (1) filologia nie jest umiejętnością zadomawiania się w jednej kulturze, lecz przeciwnie – sztuką czynienia tego, co znajome nieznanym i obcym; (2) jest „budzeniem” znaczeń dotychczas uśpionych w języku; oraz (3) jest dyspozycją do gościnnego przyjmowania tego, co obce i co przemawiając innym językiem niesie inne moje własne przekonania (W. Hamacher, 95 *Theses on Philology, MLA*, October 2010, ss. 994-1001). Gotowość do podjęcia tych kwestii ma fundamentalne znaczenie w świecie, w którym po 11 września 2001 roku okazało się, jak chwiejne było przekonanie o rzekomej stabilności ustanowionego ładu świata. Filologia, choć zapewne nie w dotychczasowych swym kształcie, ma tutaj do wypełnienia zadanie szczególne, które nazywamy najogólniej powołaniem do tworzenia nadziei i ciągłej nad nią pracy. Nasza dyskusja powinna wskazać główne kierunki i sposoby sprostania temu powołaniu.

Panel VII: Polski film, teatr i performance w perspektywie transnarodowej i międzynarodowej

23.06., czwartek, 9.30-11.30

Prowadzenie: prof. dr Kris Van Heuckelom (KU Leuven, Belgia), prof. dr Tamara Trojanowska (University of Toronto, Kanada)

Uczestnicy: prof. Allen Kuharski (Swarthmore College, Swarthmore, USA), prof. Krystyna Hłakowicz (Yale University, New Haven, USA), prof. Joanna Rydzewska (Swansea University, Swansea, Wielka Brytania), dr hab. Barbara Kita (Uniwersytet Śląski, Katowice)

Transnarodowość rozumiana jako proces kulturowego przenikania się ludzkich praktyk oraz powiązań instytucjonalnych pod wpływem zwiększającej się mobilności i komunikacji (zarówno fizycznej jak i wirtualnej) oraz masowych migracji odgrywa coraz ważniejszą rolę w badaniach kultury. Kategoria ta dotyczy też coraz bardziej badań nad filmem i teatrem. Założeniem tego panelu jest zatem eksplorowanie różnych wymiarów transnarodowości w polskiej kulturze filmowej i teatralnej. Obejmuje ono m.in. następujące kręgi zagadnień:

1. „transnarodowe” aspekty estetyczne, formalne i tematyczne tekstów filmowych, spektakli teatralnych i performance’ów;
2. obecność i działalność polskich twórców filmowych i teatralnych (reżyserów, aktorów, scenarzystów, performersów...) poza obiegiem krajowym;
3. wszelkie aspekty produkcji, dystrybucji i recepcji kina i teatru polskiego, które przekraczają bariery narodowe (ze zwróceniem szczególnej uwagi na festiwale międzynarodowe w kraju i za granicą oraz inicjatywy popularyzujące polskie kino i teatr);
4. odbiór kina i teatru polskiego za granicą;
5. związki między kinem/teatrem polskim a kinem/teatrem zagranicznym;
6. pograniczność jako miejsce szczególnych napięć oraz przenikania się kultur.

Poza wskazanymi zagadnieniami w ramach panelu poruszane będą również tematy związane z edukacją filmową i teatrologiczną na polonistykach poza krajem, takie jak:

1. miejsce, jakie zajmują przedmioty filmoznawcze i teatrologiczne w zagranicznych programach studiów polonistycznych;
2. rola, jaką odgrywają film, teatr i performance w nauczaniu języka polskiego jako obcego (np. wykorzystywanie utworów filmowych/teatralnych w glottodydaktyce).

Panel VIII: Nowe przestrzenie glottodydaktyki polonistycznej: od dydaktyki wielojęzyczności do komunikacji międzykulturowej

24.06., piątek, 9.30-11.30

Prowadzenie: prof. dr hab. Władysław Miodunka (Uniwersytet Jagielloński, Kraków), prof. Estera Czoj (Hankuk University of Foreign Studies, Seul, Korea Południowa)

Uczestnicy: dr hab. Przemysław Gębal (Uniwersytet Jagielloński, Kraków), prof. dr hab. Marta Pančiková (Uniwersytet w Ostrawie, Republika Czeska), dr hab. prof. UŁ Grażyna Zarzycka (Uniwersytet Łódzki), Agnieszka Zawadzka (Otto-von-Guericke Universität, Magdeburg, Niemcy).

Podsumowanie: dr hab. Waldemar Martyniuk (Uniwersytet Jagielloński, Kraków; były dyrektor Europejskiego Centrum Języków Nowożytnych Rady Europy w Grazu)

Nowa rzeczywistość europejska, rzeczywistość Unii Europejskiej, do której Polska należy formalnie już od 10 lat, jest zdominowana przez dwa zjawiska: wielojęzyczność i wielokulturowość. Oba zjawiska są z jednej strony faktem kulturowym, z którym musi sobie radzić cała Unia, z drugiej jednak – stanowią one wyzwania dla poszczególnych państw Unii, dla ich systemów edukacji, także dla ich dydaktyk języków obcych. Unia jako całość będzie funkcjonować lepiej, jeśli jej obywatele będą znali więcej języków, jeśli będą mogli komunikować nie tylko w swoim języku ojczystym i jednym obcym, ale będą wykorzystywać w celach komunikacji także inne, znane sobie języki. Takie potrzeby językowe Unii doprowadziły do powstania koncepcji równoległego nauczania (kilku) języków, zwanego dydaktyką wielojęzyczności. Została ona przedstawiona przez Europejskie Centrum Języków Nowożytnych Rady Europy w Grazu w 2007 roku w publikacji *A travers les langues et les cultures*. Autorzy publikacji zwracają uwagę na cztery obszary funkcjonowania dydaktyki wielojęzyczności:

1. podejście międzykulturowe do nauczania języków obcych (*l'approche interculturelle*);
2. zintegrowaną dydaktykę nauczanych języków (*didactique intégrée des langues apprises*);
3. interkomprehensja języków spokrewnionych (*intercompréhension entre les langues parentes*);
4. rozbudzanie świadomości językowej (*l'éveil aux langues; language awareness*).

Dydaktyka wielojęzyczności jest obecna w nauczaniu języków europejskich od kilkunastu lat, w Polsce jednak, a zwłaszcza w dydaktyce polszczyzny jako języka obcego i drugiego

wzbudzała tylko sporadyczne zainteresowanie (zob. Przemysław E. Gębał, *Modele kształcenia nauczycieli języków obcych w Polsce i w Niemczech. W stronę glottodydaktyki porównawczej*, Kraków 2013: 40-59). Z drugiej strony jedno z podejść funkcjonujących w ramach zintegrowanej dydaktyki nauczanych języków, nauczanie języków trzecich, było stosowane w nauczaniu polszczyzny jako języka obcego od wielu lat. Polegało ono na tym, że studenci slawistyki zagranicznej, dla których pierwszym językiem słowiańskim był zazwyczaj rosyjski, mieli obowiązek uczenia się drugiego języka słowiańskiego, którym stosunkowo często był język polski. W takich przypadkach lektorzy polszczyzny brali pod uwagę znajomość języka rosyjskiego i wykorzystywali podobieństwa i różnice między tymi językami w procesie nauczania polszczyzny. Podobnie działo się w Polsce, np. w Instytucie Polonijnym i w Centrum Języka i Kultury Polskiej w Świecie UJ studenci zagraniczni, nieznający polskiego, ale znający dobrze rosyjski, byli kwalifikowani nie do grup A1.1., lecz do grup A1.2. lub nawet A2.1., ponieważ z góry zakładano, że u nich proces uczenia się polszczyzny będzie postępował znacznie szybciej, co się z reguły sprawdzało.

Taki sposób postępowania zdarzał się nie tylko lektorom w praktyce nauczania, ale także autorom podręczników, o czym świadczy m.in. najlepszy podręcznik strukturalny do nauczania języka polskiego jako obcego, czyli *Beginning Polish* Aleksandra Schenkera (Yale University Press, 1966, 1967), którego autor uwzględniał od początku fakt, że polskiego na slawistykach amerykańskich uczą się zwykle ludzie znający już język rosyjski.

Z podobnymi zjawiskami mamy do czynienia w wypadku interkomprehensji, rozumianej zwykle jako zdolność stosunkowo szybkiego rozumienia języków blisko spokrewnionych z językiem ojczystym uczących się. I tak np. Kateřina Pösingerová i Anna Seretny w podręczniku dla początkujących *Czy Czechów jest trzech?* (Kraków 1992) poza nauczaniem komunikacji w naszym języku na poziomie A1 i A2 od początku wprowadzają bardziej skomplikowane teksty do czytania, odpowiadające w zasadzie poziomowi B1 i B1+. Postępują tak, gdyż zakładają, że studenci czescy będą w stanie te teksty zrozumieć, wykorzystując podobieństwo leksykalne dwu języków zachodniosłowiańskich – czeskiego i polskiego. Podobnie postąpili autorzy podręcznika języka polskiego dla Słowaków, Marta Pančiková i Wiesław Stefańczyk w podręczniku *Po tamtej stronie Tatr. Učebnica pol'stiny pre Slovakov* (Kraków 1998).

Nie ulega wątpliwości, że dydaktyka wielojęzyczności zachęca do tego, by do takich zjawisk podejść całościowo i systemowo, by spojrzeć na nie jako na naturalne metody wykorzystywane w nauczaniu i uczeniu się języka polskiego jako obcego i drugiego. By zachęcić nauczających i uczących się do stosowania ich świadomie w procesie akwizycji polszczyzny w celu uczynienia tego procesu łatwiejszym i równocześnie bardziej skutecznym.

Podsumowaniu dotychczasowych praktyk i metod, a równocześnie spojrzeniu na nie w sposób całościowy i systemowy poświęcony będzie panel dyskusyjny. Wprowadzenie do dyskusji stanowiąc będą wystąpienia zaproszonych panelistów, którzy omówią najważniejsze problemy.

Dydaktyka wielojęzyczności wiąże się blisko z komunikacją międzykulturową, gdyż z poznawaniem kultur jest podobnie jak z poznawaniem nowych języków. Łatwiej jest uczyć się języka i kultury blisko spokrewnionych z naszym niż uczyć się języka i kultury bardzo odległych od naszego. Zagadnienie komunikacji międzykulturowej jest często podejmowane przez nauki o komunikacji, psychologię, socjologię, pedagogikę i kulturoznawstwo, było także podejmowane przez specjalistów w zakresie glottodydaktyki polonistycznej, np. przez

Grażynę Zarzycką w monografii *Dialog międzykulturowy. Teoria oraz opis komunikowania się cudzoziemców przyswajających język polski* (Łódź 2000) oraz w jej innych publikacjach, czy przez P. E. Gębała w książce *Dydaktyka kultury polskiej w kształceniu cudzoziemców. Podejście porównawcze* (Kraków 2010). Jak widać zatem o komunikacji międzykulturowej specjaliści w zakresie nauczania języka polskiego jako obcego mówią już od 25 lat, co z drugiej strony nie oznacza wcale, że komunikacja międzykulturowa wyparła z praktyki dydaktycznej wcześniejsze podejścia do nauczania cudzoziemców kultury polskiej: podejście faktograficzne, czy podejście komunikacyjne.

Warto zwrócić uwagę, że dydaktyka języków trzecich i rozbudzanie świadomości językowej uwzględniają rozwijanie kompetencji językowych oraz kompetencji kulturowej, co zachęca do łącznego ujęcia dydaktyki wielojęzyczności wraz z komunikacją międzykulturową. Oba zjawiska traktujemy jako wyzwania stojące przed glottodydaktyką polonistyczną w XXI wieku, jakkolwiek mamy świadomość, że odwołują się one do podejść i metod stosowanych przez część badaczy i dydaktyków w praktyce nauczania od wielu lat.

SEKCJE

- **Sekcja 1. Polonistyka jako obszar nadziei**

23.06., 11.45-13.45, 1.1. Polonistyka jako obszar nadziei

Petar Bunjak: *Próba apologii badań nad recepcją literacką*

Urszula Żydek-Bednarczuk: *Słowo i obraz w glottodydaktyce*

Tomasz Kunz: *Teoria literatury jako inkluz kulturowych studiów literackich*

Anna Pekaniec: *Autobiografia i epistolografia w perspektywie kulturowej teorii literatury*

Piotr Bogalecki: *Kamień odrzucony? Postsekularyzm jako (nie)możliwa perspektywa interpretacyjna literatury polskiej*

Wolfgang F. Schwarz: *Refleksje nad statusem kulturologii w kontekście nauk humanistycznych*

23.06., 17.15-18.45, 1.2. Polonistyka jako obszar nadziei

Kalina Bahneva: *Literatura polska – problem światowości*

Magdalena Popiel: *Kulturowa historia literatury. Perspektywy i ograniczenia*

Maria Delaperrière: *Między kanonem literackim a kulturą zwielokrotnioną*

Lidia Wiśniewska: *Literatura jako obszar dwumityczności, czyli o mitograficznych zobowiązaniach filologii*

Joanna Maj: *Historie literatury polskiej – historiografia literacka wobec współczesnych metodologii*

25.06., 9.30-11.30, 1.3. Polonistyka jako obszar nadziei

Bogdan Walczak: *Polonistyka zagraniczna w kontekście współczesnych przeobrażeń edukacyjnych i globalnych zmian sytuacji językowej świata*

Jarosław Ławski: *Geopolityczne uwarunkowania badań polonistycznych: Europa Środkowo-Wschodnia*

Anna Janicka: *Problemy emancypacji kobiet w badaniach polonistycznych w Europie Środkowo-Wschodniej*

Anna Janus-Sitarz: *Wyzwania uniwersyteckiej dydaktyki polonistycznej: między presją a misją*

Katarzyna Skowronek: *Polonistyka na uczelni technicznej? Z doświadczeń pracy akademickiej na Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie*

25.06., 11.45-13.45, 1.4. Polonistyka jako obszar nadziei

Stanisław Gajda: *Lingwistyka. Lingwistyczna polonistyka wobec problemów / wyzwań naszych czasów*

Magdalena Pastuchowa: *Jaka wielonurtowość, czyli propozycja typologii polonistycznych badań językoznawczych*

Celina Heliasz-Nowosielska: *Percepcja zmienności metod badawczych w językoznawstwie polonistycznym*

Irena Szczepankowska: *Pozycja semantyki w polonistycznej nauce o języku*

Aleksandra Janowska: *Słowotwórstwo. Wyzwanie dydaktyczne*

Małgorzata Kita: *Czy potrzebna jest „lawendowa lingwistyka”?*

- **Sekcja 2. Historia literatury**

23.06., 17.15-18.45, 2.1 Historia literatury

Jarosław Pluciennik: *Poetyka kognitywna polskich przekładów psalmów w perspektywie komparatystycznej*

Wojciech Kruszewski: *Problem intencji twórczej w hybrydach redakcyjnych na przykładzie „Wstępu do historii litewskiej” księcia Adama Jerzego Czartoryskiego*

Joanna Kulas: *Kolista pieśń o prawie Bożym. Rotuły do synów swych Mikołaja Kochanowskiego a chrześcijańskie tradycje motywu Tabula Cebetis*

Wojciech Kaczmarek: *Chrześcijański wymiar literatury*

Krystyna Barkowska, Andris Kazjukiewicz: *Granica w utworach inflanckich pisarzy*

24.06., 15.00-17.00, 2.2. Historia literatury

Rolf Fieguth: *Romantyzm polski w kontekstach europejskich*

Marek Stanisław: *Początki polskiego romantyzmu w niemieckojęzycznych opracowaniach historycznoliterackich ostatnich lat*

Helena Nielepko: *Adam Mickiewicz jako bohater dramatu Stanisława Wyspiańskiego „Legion” oraz powieści dokumentalnej Mieczysława Jastruna „Mickiewicz”*

Leonid Malcew: *Mickiewicz i Prusy Wschodnie*

Anna Spólna: *Poezja a rocznice. Aktualizacje tradycji Mickiewiczowskiej w świetle obchodów jubileuszy poety po 1945 roku*

Tadeusz Bujnicki: *Sienkiewicz. Nowe interpretacje – stare stereotypy. W stulecie śmierci pisarza*

24.06., 17.15-18.45, 2.3. Historia literatury

Radostina Petrowa: *Koncepcje ról społecznych pisarza w dwudziestoleciu międzywojennym*

Kamila Budrowska: *Jaki pożytek dla historii literatury polskiej przynoszą badania nad cenzurą PRL?*

Ana Žabkar Šalić: *Przesunięcia w tematyce i kompozycji we współczesnej polskiej prozie – wybrane zagadnienia*

Anna Artwińska: *Holokaust w badaniach niemieckojęzycznej slawistyki*

- **Sekcja 3. Literatura**

23.06., 11.45-13.45, 3.1.1 Literatura

Małgorzata Czermińska: *Doświadczenie przestrzeni miejskiej w polskiej prozie współczesnej*

Irina Adelgejm: *Czas jako trauma, tekst jako autopsychoterapia. Na materiale prozy polskiej młodszych pokoleń początku XXI wieku*

Maria Zadencka: *Melancholijne podróże Tomasza Różyckiego*

Judit Reiman: *Angelo Soliman – wypchany barbarzyńca u Olgi Tokarczuk i w kultowej powieści węgierskiej*

Piotr Biłos: *Dziennik współczesny: narodziny*

23.06., 17.15-18.45, 3.1.2 Literatura

Anna Brzozowska-Krajka: *Geotożsamość diasporyczna: o potrzebie zwrotu topograficznego w polonijnych badaniach kulturowo-literackich w USA*

Natalia Sydiaczenko: *Konceptosfera rozumu w artystycznym obrazie świata Czesława Miłosza*

Anna Śliwa: *„Czułość wszystkiego”. Rola zmysłów w prozie i „Tajnym dzienniku” Mirona Białoszewskiego*

Feliks Tomaszewski: *Mirona Białoszewskiego gra słowem i gra ze słowem. Uwagi na marginesie wiersza Ja stróż latarnik nadaję z mrówkowca*

Andrea Mayer-Fraatz: *Niejednoznaczność w liryce polskiej po roku 1800*

24.06., 15.00-17.00, 3.2. Literatura

Swietłana Musijenko: *Relacja: autor-bohater-widz w dramacie Stanisława Wyspiańskiego „Wesele”*

Ewa Skorupa: *W labiryncie fizjonomiki. Nowe odczytania literatury na przykładzie powieści Elizy Orzeszkowej*

Ariko Kato: *Nieznana wersja „Pałę Paryż” Brunona Jasińskiego*

Emiliano Ranocchi: *Tadeusz Peiper i idea miasta jako dzieło sztuki*

Joanna Kot: *Mit dworku podważony. Spojrzenie kobiece w okresie dwudziestolecia międzywojennego*

Olga Pańkova: *Bytowanie dialogowe bohatera-narratora w twórczości Zbigniewa Żakiewicza*

25.06., 9.30-11.30, 3.3. Literatura

Algis Kaleda: *Transformacje i dekonstrukcje historiozoficzne (mit Wielkiego Księstwa w literaturze polskiej i litewskiej)*

Elżbieta Dutka: *Kresy, Europa, stolica świata i „otchłań w eterze”. Przestrzenie pamięci i zapomnienia w książce Tomasza Różyckiego „Tomi. Notatki z miejsca postoju”*

Iwona Wróbel: *Posthumanizm czy transhumanizm? Postawy bohaterów wobec istot ludzkich i bytów nie-ludzkich w twórczości Olgi Tokarczuk i Angeli Carter*

Anna Pilch: *Opowiadanie autoportretu. O narracji obrazu poetyckiego i ikonicznego*

Katia Vandenborre: *„Dajmy dzieciom to, co mamy najlepszego” – „Stacho” Janiny Mortkowiczowej*

Helena Guk: *Eksperymenty z kategoriami czasu w powieści Wiesława Myśliwskiego „Ostatnie rozdanie”*

- **Sekcja 4. Literatura polska w świecie**

25.06., 9.30-11.30, 4.1.1 Literatura polska tworzona poza krajem

Sławomir Jacek Żurek: *Polska i Polacy w poezji autorów piszących po polsku w Izraelu*

Halina Turkiewicz: *Współczesna polska literatura Litwy: między uniwersalnym a regionalnym*

Justyna Zych: *Doświadczenie emigracji w prozie współczesnych pisarzy kanadyjskich polskiego pochodzenia*

Janusz Pasterski: *Zamieszkać w Australii, czyli o doświadczeniach polskich emigrantów na antypodach (na podstawie antologii „Moja emigracja. My migration”)*

Agnieszka Janiak: *O potrzebie pisania na emigracji. Pozaestetyczne funkcje literatury – na przykładzie 10 lat działania Zrzeszenia Literatów Polskich w Chicago*

Teresa Rączka-Jeziorska: *Recepcja literatury polsko-inflanckiej na Łotwie*

25.06., 11.45-13.45, 4.1.2 Literatura polska tworzona poza krajem

Przemysław Chojnowski: *Życie w „pomiędzy”. Liminalność w twórczości Piotra (Petera) Lachmanna*

Bożena Szalaśta-Rogowska: *„Lepiej jest twórczo tęsknić” – o tomie „Niewidzialny zapasnik” Grażyny Zambrzyckiej*

Magdalena Rabizo-Birek: *Literackie dialogi Bogdana Czaykowskiego i Adama Czerniawskiego*

Małgorzata Gajak-Toczek: *Emigrant w obcej ziemi. Kilka refleksji o poezji Bonifacego Miązka*

Ryszard Zajączkowski: *Amerykańska spuścizna Józefa Wittlina*

Mikołaj Golubiewski: *Persony autorskie Czesława Miłosza*

23.06., 17.15-18.45, 4.2.1 Recepcja literatury polskiej

Mieczysław Dąbrowski: *Tekst międzykulturowy, czyli o nowej literaturze emigracyjnej. Problemy poetyki i recepcji*

Steliana Aleksandrova: *Recepcja poezji Juliana Tuwima w Bułgarii*

Beata Nowacka: *„Szachinszach” Ryszarda Kapuścińskiego po latach*

Estera (Sungeun) Choi: *Recepcja poezji Szymborskiej w Korei Południowej – część 2*

Magdolna Balogh: *Recepcja literatury polskiej na Węgrzech po roku 1990*

24.06., 17.15-18.45, 4.2.2 Recepcja literatury polskiej

Jolanta Pasterska: *Z innej perspektywy. Anglicy w oczach polskich „kolonizatorów” (na przykładzie „Angoli” Ewy Winnickiej)*

Djurđjica Čilič Škeljo: *Obraz kultury i literatury polskiej w tekstach publicystycznych Miljenka Jergovicia*

Filip Kozina: *Antun Gustav Matoš jako piewca polskości*

Jan Jeništa: *135 lat czeskiego Sienkiewicza*

Jiwone Lee: *Polskość we współczesnych książkach obrazkowych*

25.06, 9.30-11.30, 4.3.1 Komparatystyka

Nikolaj Jeż: *Tango z Mistrzem w Argentynie*

Michał Mikoś: *Jeremiah Curtin i Arthur Coleman, amerykańscy poloniści irlandzkiego pochodzenia i ich zasługi dla kultury polskiej*

Marta Skwara: *Języki twórców literatury polskiej, czyli na ile literatura polska była i jest wielokulturowa*

Grzegorz Czerwiński: *Literatura polsko-tatarska a literatura polska. Rozważania z zakresu komparatystyki wewnętrznej*

Marion Rutz: *Between Reigns, Between Languages, Between Literatures. Simeon Polotsky's Multilingual Writing*

Dorota Brzozowska: *Piękno w kulturze europejskiej i chińskiej*

25.06., 11.45-13.45, 4.3.2 Komparatystyka

Margreta Grigorowa: *Obraz Myśliciela i jego oblicze polskie. Wędrowka transkulturowa*

Alois Woldan: *Pierwsza wojna światowa w Galicji w literaturze polskiej i ukraińskiej*

Olga Kharlan: *Katastroficzne tendencje w ukraińskiej i polskiej prozie dwudziestolecia międzywojennego*

Krzysztof Krasuski: *Twórczość Zbigniewa Herberta w kontekście kultury Europy Środkowej*

Gular Abdullabekowa: *Azerbejdżan w twórczości poetów polsko-kaukaskich XIX wieku. T.L. Zabłocki i W. Stshelnitsky*

Mateusz Skucha: *„Dobre kobiety z Chin”. Chiński reportaż obyczajowy w Polsce*

- **Sekcja 5. Język**

23.06., 17.15-18.45, 5.1 Język

Magdalena Smoleń-Wawrzusiszyn: *Językoznawstwo polonistyczne a nauki filozoficzne – problemy metodologiczne i dydaktyczne*

Jacek Warchała: *Badanie tekstu jako przekraczanie granic, czyli o współczesnych badaniach filologicznych*

Dominique Porębska-Quasnik: *Uniwersalizm polskiego języka. Zadanie przyszłości w badaniach muzycznych oraz muzykologicznych*

Andrey Polonskiy: *Czy mówiąc o tekście medialnym, mamy na myśli ten sam obiekt?*

24.06., 15.00-17.00, 5.2. Język

Liubou Padporynava: *Zmiany semantyczne wybranych morfemów rdzeniowych w składzie zachodniosłowiańskich dialektalnych nazw roślin*

Bożena Kotuła: *„Biegnę, lecę, pędzę...” – kilka uwag o synonimii polskich i słowackich czasowników ruchu*

Oksana Łozińska: *Pole frazeo-semantyczne*

Krystyna Nikołajczuk: *„Nikt żywy w kraj młodości raz drugi nie wraca”? Kilka uwag o „peryferyjnych” frazeologizmach oznaczających młodość*

Agnieszka Szamborska: *Podstawowe czasowniki ruchu w języku polskim i koreańskim – wprowadzenie do badań porównawczych*

Anna Wileczek: *Polszczyzna młodych więzi*

25.06., 9.30-11.30, 5.3 Język

Marta Vojteková: *Przyimek jako wyraz motywowany i motywujący*

Iryna Bundza: *Liczba mnoga polskich rzeczowników oznaczających stany fizyczne człowieka w NKJP*

Beata Chachulska: *Biernik wrogiem dopełniacza? Ograniczenie użycia dopełniacza na rzecz biernika we współczesnej polszczyźnie*

Małgorzata Gębka-Wolak: *Duże problemy małej składni. W poszukiwaniu kryteriów opisu nieswobodnych grup syntaktycznych*

Dennis Scheller-Boltz: *Żeńskie nazwy zawodów w dzisiejszym języku polskim*

Irena Masojć: *Funkcje jednostki honoryfikatywnej pan/pani w polskim dyskursie medialnym na Litwie*

25.06., 11.45-13.45, 5.4 Język

Andrzej Markowski: *Nowa polszczyzna, nowe normy?*

Renata Przybylska: *Globalizacja a język „średni”. Na przykładzie języka polskiego*

Joanna Sobczykowa: *Ojczyzna – z Biblii do języków i kultur Europy*

Ała Krawczuk: *Życzenia i gratulacje w polszczyźnie na Ukrainie*

Olga Leszkowa: *O funkcjach zapożyczeń w systemie językowym (na materiale języka polskiego)*

Barbara Dwilewicz: *Uwagi o potocznej polszczyźnie litewskiej*

- **Sekcja 6. Języki regionalne i mniejszościowe**

23.06., 11.45-13.45, 6.1 Języki regionalne i mniejszościowe

Zbigniew Greń: *Miejsce śląskoznawstwa w badaniach polonistycznych / wielokulturowość i wielojęzyczność: języki regionalne, mniejszościowe, dialekty*

Piotr Kocyba: *Dyskusja nad statusem mowy Ślązaków w ślepej ulicy – powody i perspektywy*

Monika Mazurek-Janasiak: *Po co mniejszości język – przypadek Kaszubów*

Adela Kożyczkowska: *Język kaszubski: peryferia językowa jako miejsce radykalnego otwarcia. Przyczynek do namysłu nad praktykami metodologii pozycjonowania*

Anna-Maria Meyer: *Polska jako kraj wielojęzyczny – polszczyzna w kontakcie z językami mniejszościowymi*

Artur Jabłoński: *Antropologiczno-kulturowe patrzyenie na literaturę kaszubską Adeli Kuik-Kalinowskiej i Daniela Kalinowskiego*

23.06., 17.15-18.45, 6.2 Języki regionalne i mniejszościowe

Jan Fellerer: *Kwestia substratu ukraińskiego w gwarze lwowskiej sprzed 1939 roku na przykładzie fonetyki międzywyrazowej i związków rzędu*

Karolina Pospiszil: *Regiolęki, czyli o nieswoim i nieobcym*

Alla Kozhinova: *Teksty Ormian lwowskich jako źródło badań nad historią języka polskiego kresów wschodnich*

Olesia Lazarenko: *Język polski jako lingua franca na ziemiach wschodnich Rzeczypospolitej w XVII wieku*

24.06., 15.00-17.00, 6.3 Języki regionalne i mniejszościowe

Kai Witzlack-Makarevich: *Mniejszość polska na Zaolziu wobec polskości i języka polskiego*

Marcin Raiman: *Sytuacja języka polskiego w Brazylii na tle innych mniejszości językowych*

Magdalena Telus: *Sytuacja języka polskiego w Niemczech*

Marina Belokoneva-Shiukashvili, Iwona Morawska: *Dylematy tożsamościowe i sposoby ich rozstrzygnięcia na przykładzie Polonii gruzińskiej*

Olga Pawluk: *Spojrzenie na termin „Polonia” – zagadnienia tożsamości*

Monika Salmon-Siama: *Budowanie pamięci wspomnieniami, czyli o obrazie Polski w międzypokoleniowym przekazie wśród Polonii francuskiej w regionie Nord-Pas-de-Calais*

24.06., 17.15-18.45, 6.4 Języki regionalne i mniejszościowe

Ludmiła Kilewaja: *Polacy Kazachstanu: transkulturowość i tożsamość*

Lech Aleksy Suchomłynow: *Funkcjonalność kategorii „Kreso-pogranicze” w badaniach ukraińskich polonistów*

Anastasia Reis: *Kontakt językowy a zmiana systemu fleksyjnego: wpływ polszczyzny na język lemkowski*

Jan Patrick Zeller: *Aktualny wpływ języka polskiego na morfoskładnię mówionego wariantu języka lemkowego*

- **Sekcja 7. Etnolingwistyka**

24.06., 15.00-17.00, 7.1 Etnolingwistyka

Lucyna Bagińska: *Nowe oblicza światów poetyckich w oglądzie kognitywisty na podstawie wybranych ekfraz Zofii Gordzialkowskiej*

Maria Waclawek, Maria Wtorkowska: *Językowo-kulturowy stereotyp Polaka wśród Słoweńców*

Krystyna Rutkowska, Monika Bogdzevič: *Koncept ŽMUDZINA w języku polskim i litewskim*

Ivana Dobrotová: *Polska w czeskich tekstach prasowych*

Zevar Gulova: *Lingwokulturalny aspekt jedzenia w języku polskim (przysłowia o chlebie i wodzie a badania ankietowe)*

Zhana Stancheva: *Leksykalno-słotwórcze środki wyrazu w polskim językowym obrazie chorób (na podstawie derywatów odczasownikowych)*

24.06., 17.15-18.45, 7.2 Etnolingwistyka

Nargis Karimova: *Dom w polskiej i pamińskiej lingwokulturze*

Danuta Lech-Kirstein: *Językowy obraz świata w śląskich oronimach*

Elżbieta Wierzbicka-Piotrowska: *„Bezdomne nazwy” / Rozważania onomastyczne na przykładzie losów nazw miejscowych północnych terenów Warszawy spisanych przez Henryka Friedricha w 1933 r.*

Oksana Weretiuk: *Zielona wyspa w XXI-wiecznym piarstwie polskim (mity, stereotypy i ich antidotum)*

- **Sekcja 8. Język i polityka**

25.06., 11.45-13.45, Język i polityka

Danuta Rytel-Schwarz: *W poszukiwaniu rozumienia polskości – polskie slogany wyborcze w ujęciu komparatystycznym*

Daniel Weiss: *Konflikt ukraiński w świetle aktualnego polskiego dyskursu politycznego*

Nigel Gotteri: *Językoznawca się rozczula nad swoją teczką IPNowską*

Bartek Nowak: *Niegrzecznościowe akty pytania w dyskursie politycznym*

Marzena Makuchowska: *Obraz wspólnoty katolickiej w polskim dyskursie religijnym*

Aleksandra Piasecka-Till: *Krytyczna Analiza Dyskursu jako środek badawczy procesów reprezentacji społecznych: Brazylia w polskich mediach*

- **Sekcja 9. Polski film, teatr i performance w perspektywie transnarodowej i międzynarodowej**

23.06., 11.45-13.45, Film, teatr, performance

Kris van Heuckelom: *Srebrny ekran i paryski bruk. Filmowe portrety polskich emigrantów w koprodukcjach międzynarodowych (1976-2011)*

Koichi Kuyama: *Japońska kariera pary pojęciowej „Popiół i diament”*

Joanna Rydzewska: *Tkanie historii: kino Pawła Pawlikowskiego*

Alena Strakhava: *Odbiór kina polskiego na Białorusi*

Anna Synoradzka-Demadre: *Recepcja filmu „Ida” we Francji*

Elwira Grossman: *Dramat migracyjno-transkulturowy na przykładzie wielo- i dwujęzycznych przedstawień wystawianych w kontekście brytyjskim*

Yinhui Mao: *Adaptacja dramatu Sławomira Mrożka „Na pełnym morzu” na scenach chińskich*

- **Sekcja 10. Konteksty**

23.06., 11.45-13.45, 10.2 Interkulturowe i transkulturowe konteksty kultury

Dimitrina Hamze: *Język groteski jako klucz do międzyludzkiej konwergencji (na podstawie twórczości Witolda Gombrowicza)*

Wojciech Kudyba: *Wątki współczesnej filozofii międzykulturowej w twórczości Stanisława Vincenza*

Andrea Fernando De Carlo: *Wyzwanie Arachne. Rozważania na temat zmian i przeformułowań mitu pająka w polskiej współczesnej literaturze kobiecej*
Agnieszka Miernik: *Symbole archetypowe w baśniach*
Jörg Schulte: *Salomon Dykman i hebrajski humanizm w Warszawie*
Magdalena Kirszniak: *Między słowami – sztuka interpretacji według Marka Jodłowskiego*

24.06., 17.15-18.45, 10.2 Tłumaczenia

Jerzy Świąch: *Dzieje tłumaczeń, czyli o historii, której nie ma*
Wacław Michał Osadnik: *Koncepcja przekładu w filozofii Romana Ingardena*
Marta Kaźmierczak: *Polonistyka i przekładoznawstwo – wspólna perspektywa*
Stanka Doychinova: *Tłumacz przysięgły języka polskiego. Realia bułgarskie*
Li Yinan: *Wymiana literacka w dyplomacji publicznej (rola instytucji polonistycznych)*

- **Sekcja 11. Dydaktyka**

24.06., 15.00-17.00, 11.1 Dydaktyka

Wiola Próchniak, Paweł Próchniak: *W poszukiwaniu formy bardziej pojemnej (portal „strony poezji”)*
Anna Ślósarz: *Dydaktyka nowej humanistyki: szanse i nieuniknione zagrożenia*
Krzysztof Biedrzycki: *Język polski jako przedmiot szkolny w świetle badań edukacyjnych*
Karolina Wawer: *Postkolonializm a edukacja polonistyczna*
Danuta Łazarska: *Antropologia doświadczenia osoby ucznia. O koncepcji badań w dydaktyce polonistycznej*
Piotr Kajak: *„Muzyka miasta” – o hipopologii polonistycznej słów kilka*

24.06., 17.15-18.45, 11.2 Dydaktyka

Grażyna Tomaszewska: *III cz. „Dziadów” wobec wyzwań współczesności*
Artur Otton Firlej: *Odmiana nazwisk w świetle kształcenia językowego. Rozważania teoretyczne*
Magdalena Wiażewicz: *Język specjalistyczny i jego obraz w zintegrowanej dydaktyce edukacji zawodowej*
Agata Maziarz: *Nowoczesny polonista – technologia informacyjno-komunikacyjna na lekcjach języka polskiego*

Jadwiga Kowalikowa: *Style w edukacji polonistycznej*

25.06., 9.30-11.30, 11.3 Dydaktyka

Renate Miseviča-Trillitzsch: *Błędy leksykalne a poziom zaawansowania uczących się języka polskiego jako obcego*

Natalia Ananiewa: *O typologii błędów w języku polskim studentów rosyjskojęzycznych*

Katarzyna Bednarska, Kamil Szafraniec: *Esto lat! Esto lat! O błędach popełnianych przez osoby hiszpańskojęzyczne uczące się języka polskiego jako obcego*

Jerzy Kowalewski: *Badania statystyczne nad błędami językowymi uczących się języka polskiego na Ukrainie*

Przemysław Turek: *Błędy fonetyczne czy ortograficzne? Polscy internauci a ich problemy z polszczyzną*

Roman Starz: *Ortografia Polaków – nowe perspektywy*

25.06, 11.45-13.45, 11.4 Dydaktyka

Adriana Prizel-Kania: *E-edukacja polonistyczna – diagnoza*

Grażyna Różańska: *Literatura współczesna a szkolny kanon lektur*

Jolanta Nocoń: *Dydaktyczne aplikacje lingwistyki tekstu*

Katarzyna Wądolny-Tatar: *Nowoczesna literatura polska dla najmłodszych w perspektywie kulturowej teorii literatury*

Halina Czuba: *Teksty precedensowe jako element kompetencji kulturowej studentów uczących się języka obcego*

• Sekcja 12. Glottodydaktyka

23.06., 11.45-13.15, 12.1 Glottodydaktyka

Grażyna Zarzycka: *Indukcyjne nauczanie gramatyki języka polskiego – od teorii do praktyki*

Dagmara Sobiecka: *Punkty krytyczne dzisiejszej glottodydaktyki polonistycznej*

Anna Seretny, Norbert Nowak: *Dostępność leksykalno-gramatyczna tekstu – perspektywa glottodydaktyczna*

Liliana Madelska: *Pies czy kot, czyli o deegzotyzacji polszczyzny*

Joanna Przyklenk: *Teksty i ko(n)teksty nauki języka polskiego jako obcego w międzywojniu*

Izabela Błaszczuk: *Stosowanie trybu przypuszczającego u osób polskojęzycznych względnie*

heritage speaker w Niemczech

25.06., 9.30-11.30, 12.2 Glottodydaktyka

Ewa Komorowska: *Podręczniki do nauczania języka polskiego jako obcego w nauczaniu biznesowym*

Żanna Jeroma: *Nauczanie polskiego języka specjalistycznego*

Agnieszka Zawadzka: *Język polski jako kolejny język obcy – perspektywa niemiecka*

Lesia Korol: *Cechy systemu gramatycznego w polszczyźnie młodzieży polskich szkół na Ukrainie*

Eugenia Ustenko: *Program gramatyczny a ukraińscy studenci w nauczaniu języka polskiego jako obcego*

Pavlo Levchuk: *Język polski w życiu Ukraińców bez polskiego pochodzenia mieszkających w Polsce*

25.06., 11.45-13.45, 12.3 Glottodydaktyka

Wojciech Hofmański: *Fenomen komunikatywności a proces glottodydaktyczny. JPJO w rodzimej przestrzeni etnokulturowej*

Iwona Janowska: *Działania mediacyjne w glottodydaktyce*

Jolanta Fiszbak: *Wykorzystanie nowych mediów w nauczaniu w szkołach polonijnych oraz integracji młodzieży polskiej żyjącej w diasporze*

Maria Zielińska: *Językowe zachowania grzecznościowe młodzieży pochodzenia polskiego na Ukrainie Zachodniej (na przykładzie wybranych aktów etykiety)*

Agnieszka Rydz: *Polska kultura oczyma studenta ze Wschodu*

Ewa Krauss: *„Focus on form” w nauczaniu gramatyki języka polskiego w grupach posługujących się językiem polskim jako językiem dziedzicznym*

• **Sekcja 13. JPJO**

23.06, 15.00-17.00, 14.1 Nauczanie w polskich szkołach

Beata Katarzyna Jędryka: *Nauczyciel języka polskiego jako drugiego w polskiej szkole*

Natalia Gruszka: *Polskie szkoły w obliczu wyzwania – o nauczaniu języka polskiego jako obcego dzieci obcokrajowców*

Agata Szybura: *Diagnoza poziomu znajomości języka polskiego wśród uczniów*

cudzoziemskich rozpoczynających naukę w polskich szkołach – prezentacja testów dla dzieci w wieku 6–12 lat

Klaudia Bączyk, Agnieszka Jastrzębska: *Wracam do Polski. O problemach migracyjnych nauczycieli i lektorów języka polskiego*

Anna Mikulska: *Problemy adaptacyjne uczniów chińskiego pochodzenia w polskich szkołach – próba porównania*

Anna Dunin-Dudkowska: *Specyfika kształcenia cudzoziemców na UMCS w świetle nowych wyzwań rzeczywistości*

23.06, 15.00-17.00, 14.2 Nauczanie polonijne – język polski jako odziedziczony

Anna Seretny, Ewa Lipińska: *Język odziedziczony – polszczyzna zagraniczna czy rodzima?*

Bernadeta Niesporek-Szamburska: *Integrowanie metod i działań w nauczaniu polonijnym*

Grit Mehlhorn: *Mediacja z polskiego na polski – potencjał pokolenia polonijnego*

Anna Żurek: *Badania nad językiem polskim jako odziedziczonym w kontekście bilingwizmu polsko-niemieckiego*

Inesa Kuryan: *Problem uzasadnienia „języka polskiego z domu” podczas procedury otrzymania Karty Polaka na Białorusi*

Irena Bogocz, Urszula Kolber: *Językowe i kulturowe podstawy kompetencji komunikacyjnej uczniów polskich szkół mniejszościowych w Republice Czeskiej*

23.06, 15.00-17.00, 14.3 Techniki nauczania

Kathryn Northeast, Agnieszka Majewska: *Prezentacja interaktywnych ćwiczeń dla użytkowników języka polskiego jako dziedziczonego w Niemczech*

Monika Krzempek: *Skuteczność stosowania różnorodnych metod i technik dydaktycznych w nauczaniu języka polskiego jako obcego na początkowym etapie nauki (w oparciu o materiały zebrane w projekcie VILLA)*

Małgorzata Małolepsza: *Dwujęzyczność w praktyce glottodydaktycznej, część I: nauczanie dorosłych*

Ewa Źródlewska-Banachowicz: *Dwujęzyczność w praktyce glottodydaktycznej, część II: nauczanie dzieci i młodzieży*

Ewa Grzelak: *Materiały autentyczne w nauczaniu języka polskiego jako obcego na poziomie A1*

Marta Ułańska, Karolina Fastyn, Agnieszka Małyńska, Kamila Dembińska: *„Gramatyka dla praktyka”, czyli nauczanie gramatyki w sposób funkcjonalny. Prezentacja materiałów do*

nauczania jpjo na poziomach A1-B1

23.06, 15.00-17.00, 14.4 Dialogi kulturowe i tożsamościowe

Michał Hanczakowski: *Problem uchodźców w kontaktach polsko-czeskich w epoce dawnej*

Anna Suchodolska: *Tożsamość obcokrajowców jako fenomen wielopoziomowy*

Agnieszka Suchy: *Problematyka barier międzykulturowych w filmie i w literaturze: stosunki polsko-żydowskie w „Idzie” Pawła Pawlikowskiego oraz w „Księgach Jakubowych” Olgi Tokarczuk i ich postrzeganie przez różne kręgi kulturowe*

Andrzej Baranow: *Dialog etnokulturowy wspólnot narodowych Litwy jako perspektywa badawcza polonistyki Litewskiego Uniwersytetu Edukologicznego*

Anna Roter-Bourkane: *Traumatycznie o pięknie, pięknie o traumie – refleksje wykładowcy historii i literatury polskiej dla cudzoziemców w cyklu AMU-PIE*

Monika Bednarczuk: *Transfer kulturowy a historia kultury polskiej: przypadek Uniwersytetu Wileńskiego (1803-1832)*

23.06, 15.00-17.00, 14.5 Treści nauczania i egzaminy

Diliana Denczewa: *Czego warto się uczyć*

Izabela Wieczorek: *Kształcenie kompetencji pragmatycznej na poziomie początkującym*

Zyta Monika Oksztul: *Czego Konstancy Ionescu nauczył się podczas rocznego pobytu w Polsce? Słów kilka o kulturze i realiach zawartych w podręczniku do nauki języka polskiego dla Rumunów prof. Stefana Glixellego*

Andrzej Ruszer, Mao Rui: *Realia polskie i chińskie na zajęciach tłumaczeniowych*

Anna Tabisz: *„Portfolio Językowe” – wykorzystanie EPJ w nauczaniu języka polskiego jako ojczystego (na przykładzie sprawności mówienia)*

Jacek Tomasz Kuchta: *Certyfikaty z.jpjo dla imigrantów*

Ewa Węgrzak: *Certyfikacja – wersja egzaminu „senior”*

23.06, 15.00-17.00, 14.6 Polonistyki zagraniczne

Gabriela Olchowa: *Nowe wyzwania polonistyki zagranicznej w XXI wieku na przykładzie Słowacji*

Małgorzata Borkowska: *Kierunek: Polska. Język i literatura polska w Bretanii (dydaktyka i badania)*

Seyyal Körpe: *Historia badań nad językiem i kulturą polską w Turcji*

Jiří Muryc: *Historia i obecny stan badań polonistycznych na Uniwersytecie Ostrawskim*

Eugeniusz Pańkow: *Model edukacji polonistycznej na przykładzie kierunku „Współczesne języki obce. Język polski. Język angielski” na UP w Grodnie*

Helena Krasowska: *Język polski na południowo-wschodniej Ukrainie*

23.06, 15.00-17.00, 14.7 Polonistyki zagraniczne

Piotr Garncarek: *Antropologiczna kategoria czasu w nauczaniu języka polskiego jako obcego*

Altangerel Janchivsembee, Tsogzolmaa Tsogt-Ochir: *Polonistyka w Mongolii*

Roman Baron, Roman Madecki: *Prezentacja dwutomowej publikacji Česká polonistická studia / Czeskie badania nad Polską*

Joanna Zatorska: *Polskie XVII-wieczne druki okolicznościowe w zamku Skokloster. Prezentacja projektu badawczego*

Krystian Węgrzynek: *Czyśmy „znakiem na sędztwo ludu bożego” naznaczeni? O lekturach narodu wybranego i europejskiej edukacji regionalnej słów kilka*

Tereza Ondruszová: *Nauka języka polskiego/czeskiego wśród duchownych rzymskokatolickich w Republice Czeskiej na terenach Zaolzia*

- **[Sekcja 14. Postery](#)**

23.06, 15.00-17.00, Sesja posterowa

Andrzej Król: *Przestrzeń dydaktyczna kreowana przez młodzież i nauczycieli podczas polonistycznych wędrowań szlakami gniazd rodzinnych polskich pisarzy. Dwadzieścia lat wspólnych wędrowań po Zaolziu (Republika Czeska) i Wołyniu (Ukraina)*

Cristina Godun: *Polonistyka akademicka w Rumunii*

Edyta Nowosielska: *Stan nauczania języka polskiego oraz obraz polonistyki / studiów polonistycznych w Wielkiej Brytanii*

Ivana Dobrotová: *Polonistyka w Ołomuńcu*

Józefa Zuzanna Królczyk Bremer: *Wyzwania i radości autorki pierwszych podręczników do nauki języka polskiego dla Norwegów: „Polski i ty”, „Polski jest prosty!”, „Polski tu i tam”*

Krasimira Kolewa, Desislawa-Dewora Atanasowa: *Nauka języka polskiego i kultury polskiej na Uniwersytecie w Szumenie (Bułgaria)*

Lucyna Bagińska: *Edukacja polonistyczna w szkole ponadgimnazjalnej wobec wyzwań współczesności*

Marcin Wągiel, Jakub Bortlik: *PolFon – interaktywny portal edukacyjny poświęcony polskiej*

fonetyce

Thuat Nguyen Chi: *Fascynacja polską literaturą kobiecą u czytelników wietnamskich*